

טיב הקהילה

יו"ל ע"י קהילת שבתי בבית ד'

בנשיאות מורנו ורבנו שליט"א

רבי גמליאל הכהן רבינוביץ שליט"א

טיב הפרשה

בכלל ראוי הוא להתגייר. כי יש לך לדעת שעצה זו מגלה גם ההבדל בין ישראל לנו, כי בעוד שאצל איש יהודי הוא יסוד מובן מאליה, אין נכרי מוכשר לקולטו, וכפי שמספרים לנו חז"ל (ראה פרקי דרבי אליעזר ועוד) איך שקודם 'קבלת התורה' הלך הקב"ה אצל כל אחת מהאומות ושאלם אם ברצונם לקבל את התורה, וכל אומה שאלה להקב"ה מה כתיב בה, והקב"ה השיב לה אחת מהמצוות שבין אדם לחבירו, לאומה אחת השיב הקב"ה 'לא תרצח', לשניה 'לא תגנוב', ועל אף שהבינו שמצוות אלו טובה היא עבורם כי יזכו שתהיה השלום ביניהם, בכל זאת סירבו לקבלת באמדם שכל חיותם היא מחטאים כעין אלו... הרי לך שהמושג של ההתחשבות ברגשותיו של הזולת אינה מצויה באמת אצל האומות.

אמנם בכל אומה ואומה היו גם כן מקצת נשמות שכן השתוקקו לקבלת התורה, ונשמות הללו ודאי לא ניתא להו מהשחתת המידות אולם מאחר שכלל האומה לא בחרה בתורה נבצר גם מנשמות אלו לקבל את התורה בשעתה, ורק ברבות הימים הן זוכות להתברר מן האומות ולהסתפח אל האומה המובחרת.

הנה כשבא אותו נכרי לפני שמאי הזקן ביקש שמאי לנסות את הנכרי, ולדעת אם הוא מאותן הנשמות הראויות להתגייר, ולשם כך רצה לבחון אם המושג של 'דעלך סני לחברך לא תעביד' מקובל על דעתו אם לאו, ולכן הכה אותו באמת הבגין, כדי לראות האין יגיב על כך, והיה אם יתמה על פשר ההכאה, יבין שמנשמות הגרים הוא ולכן אינו מבין האין מצערים את הזולת הרי אין זה מהרהוגן שהאדם יעשה לזולתו מה שלא רוצה שיעשו עמו, אולם אם ילך מבלי לומר דבר, יבין שאין זה מנשמות הגרים כי גוי אכן אינו תמה כשרואה את זולתו מכה חונק שכן מבין הוא שאם מתעורר באדם רצון להכות הוא מכה...

וכיון שהנכרי לא השיב מאומה לשמאי הזקן הבין שמאי שאכן אינו מאלו הראויים להתגייר והניחו. אולם בבואו לפני הלל, השיב צערו לפניו על כך ששמאי דחף חונק באמת הבגין, ואז הוטרב שמה שלא הירצה את מיתותיו לפני שמאי, לא היה כי אם מפני מידת ההכנעה שהיתה לו כלפי גדולי דורו, ואז הבין הלל שכן ראוי הוא להיכנס תחת כנפיה השכינה, ושפיר גילה לו העצה הראויה לו, וכבר היתה בכך גם תשובה לכוננו של שמאי למה דחף באמת הבגין.

המחשה לדברינו אנו רואים בפירושו של רש"י שלפנינו, רש"י מבאר לשם מה הביא בלק את בלעם אל 'קריית חוצות' שהיה זה כדי לעורר רחמי של בלעם על האומה המואבית, ומה ביקש שיעשה מכה רחמי? לקבל את זולתו! וזאת גם כשעדיין לא ידע בלק כלל אם ישראל מתכוונים להרע לו, וייתכן גם שישאל מצידם בחרו להרעו שאין להם כוונה להרע לו, אחר שהקב"ה ציווה על כך למשה כדכתיב (דברים ב ט): 'ויאמר ה' אלי אל תצר את מואב ואל תתגר במ מלחמה, וגם אם כאחראי על אומות לא בחר להאמין להם. עדיין היה הדבר אצלו בגדר ספק, ואילו היה מלך הגוים לא היה לו לבקש מבלעם כי אם שיברך את אומותו שאלו המבקשים את רעתם לא יהיו יכולים להם! די היה בברכה זו להסיר את אימתו מישראל, ולא היה לו צורך כלל לקבל לאלו שכלל לא בקשו את רעתו, ובפרט כשהוא מצוה שמידת הרחמים טבועה בו ומבקש גם מבלעם שיעורר רחמים, ואם רחמן אתה למה אינך חס גם על זולתך?

אמנם זהו מהותו של גוי, על עצמו הוא אכן מרחם אבל ההכרה שיש עוד משהו בעולם ושיש צורך להתחשב בצעריו, זה לא להיפך תאב הוא לראות את הזולת נשפך ומצטער...

אשרינו מה טוב חלקינו ומה נעים גורלינו שנמנים אנו על עם ה', ולא שם חלקינו כהם וגורלינו ככלל המונים.

וילך בלעם עם בלק ויבא קריית חוצות:

(כב לו) ופירש: קריית חוצות - עיר מלאה שווקים

אנשים ונשים וטף בחוצותיה, וראה ורחם שלא יעקור אלו:

...

מסופר בגמרא (שבת לא): 'מעשה בנכרי אחד שבא לפני שמאי, אמר לו: גיירני על מנת שתלמדני כל התורה כולה כשאני עומד על רגל אחת. דחפו באמת הבגין שבידו. בא לפני הלל, גייריה. אמר לו: דעלך סני לחברך לא תעביד זו היא כל התורה כולה ואיך פירושה הוא זיל גמור, עכ"ל הגמרא.

גמרא זו מעוררת כמה תמיהות. א. מה כיוון הנכרי כשביקש בקשה מורה כעין זו? וכי לא הבין מעצמו שהדבר הוא בלתי אפשרי? הרי התורה היא ארוכה מאד, ומידת וכלולה היא מתיר"ג מצוות שכל אחת כוללת מדרבה פרטים, וכי כל זה רצה ללמוד כשיעור זמן שביכולתו לעמוד על רגל אחת? ב. למה ראה שמאי לדחוף את הנכרי באמת הבגין? אמת הדבר שהנכרי ביקש דבר שאי אפשר לזכות בה, אבל עדיין אין זה בגדר 'עוולה' שמן הראוי לדחוף ולהשפילו. ג. איך גיירו הלל לבסוף? וכי בכך שאמר לו 'דעלך סני לחברך לא תעביד' כבר לימדו כל התורה כולה?

ויש לומר, שהנכרי הזה השתוקק מאוד להתגייר ולבלות ימיו כיהודי, ולשם כך למד מתחילה כל התורה כולה כדי שיהיה ביכולתו לקיים את המצוות תיכף אחר התגיייר, אולם עוד בטרם קיים את הגירות התבונן מעט בינו לבין עצמו מה מבקש הוא לעשות והגיע לסקנה שהגירות היא בגדר 'אליה וקין בה', הן אמת שעל ידה זוכים להסתפח אל האומה הקדושה, ולהיכנס תחת כנפי השכינה, אולם מאידך מתחייבים בתיר"ג מצוות ועלולים כל יום להכעיס את הבורא ברוך הוא אם עוברים עליהם, לכן הופיע לפני שמאי לבקש ממנו עצה קצרה האין לחיות כיהודי מבלי להיכשל בחטא, וזה היתה כוונתו כשאמר 'למדני כל התורה על רגל אחת' כלומר: תן לי עצה קצרה שזו תלמדני האין לשומרה ולקיימה כדבעי.

וטרם נמשך הלאה לבאר מעשיו של שמאי, נדלג לבאר כוונת הלל במה שהשיב לו: 'דעלך סני לחברך לא תעביד', מה עצה ביקש להשיא בו? ולשם כך יש להזכיר מה שרגיל היה על לשונו של הגאון הצדיק רבי ישראל יעקב פישר זצ"ל - ראב"ד ירושלים שעיך הצרות הפוקדות את האדם הם על חטאיו שבין אדם לחבירו, כי על חטאים של בין אדם למקום מועילה תשובה, ורוב ישראל זוכים שאחר שעושים מעשים בלתי מוהגנים מתעוררת בקרבם רגשי חרטה, בנוסף עובר על כל אחד בכל שנה 'יום הכיפורים' שעיצומו של יום מכפר עליהם אולם על החטאים שבין אדם לחבירו, עליהם שנינו (יומא פה): 'עבירות שבין אדם לחבירו אין יום הכיפורים מכפר עד שירצה את חברו וכל עוד שלא מחל לו חברו רובצים עליו חטאיו, ובסיבתם מוכרח הוא לסבול סבלו, כיון שלא תמיד זוכר מי הם הנפגעים ממנו, וגם אם יודע לא תמיד יתרוצץ הנפגעים במהרה...

מדבריו של הראב"ד אתה לומד, שהעיקר שהוא בעוכריו של האדם שבסיבתה אין הוא יכול להיות מרוצה לבוראו הם החטאים שבין אדם לחבירו. והוא אשר דיבר הלל באמרו להג: 'דעלך סני לחברך לא תעביד'! כלומר, אם תרצה להיות יהודי כשר ומרובה הודר בעיקר מהחטאים שבין אדם לחבירו, שהכפרה עליהם אינה בידך, לכן הוטרב מעשות דברים שאין דעת הבריות נוהגין מהם.

כעת נחזור למעשיו של שמאי, שמאי הזקן ידע גם כן שזוהי העצה הנכונה לאותו גוי, אולם החספסם אה הגוי העומד לפניו מוכשר להבין זאת, ואם

בלק
ט"ז תמוז תשפ"ה
זמנים לפי אופק ירושלים

זמן הדלקת הנרות ומצ"ש

הדרה"ג	7:12
מוצ"ש"ק	8:30
ר"ת	9:04

סוף זמן קריאת שמע וחפלה

סו"ק"ש א'	8:19
סו"ק"ש ב'	9:11

סו"ק"ש א' סו"ק"ש ב' סו"ק"ש ב' סו"ק"ש ב'

זמנים לפי שווק קי"ז

790

טיב המערכת

• איתן מושבך •

אחרי שבלעם הרשע ניסה לקלל את ישראל ולא הצליח, השאיר אחריו כמה 'מילות פרידה'. ביניהם: 'יורא את הקינן, וישא משלו ויאמר איתן מושבך ושים בסלע קינן, מבאר רש"י 'חמה אני מחיכן זכית לכך, הלא אתה עמי היית בעצת 'הבה נתחכמה לו, ועתה נתישב באיתן' וסעו של ישראל, מתארת הגמרא: 'אמר לו בלעם ליתרו: קינן לא היית עמנו באותה עצה? מי הושיבך אצל איתני עולם? והיית דאמר רבי חייא בר אבא אמר רבי סימא: שלשה היו באותה עצה, אלו הן: בלעם, איוב ויתרו, בלעם שייצג - נהרג, איוב ששחק - גידול ביסורין, ויתרו שברח - זכר בני בניו לישב בלשכת הגזית, ובאמת עלינו להבין איך קרה כדבר הזה? הרי לכאורה באותה שעה שנתייעצו בעצת 'הבה נתחכמה' היו הם באותה מדרגה, ואיך קרה שבלעם ירד מטה מטה, ואילו יתרו עלה ונתעלה עד שזכה שבני בניו ישבו בלשכת הגזית?

כדי להבין עלינו לחזור למצרים שם היו שניהם יועצי פרעה, שניהם אז הבינו שמה שהם עושים לא היה בסדר, כי לא די שלא נהנו בהכרח הטוב כלפי יוסף שהוצילם מחרפת רעב, וכפלי יעקב אבינו שהביא ברכה למצרים, לא זו בלבד, אלא שנתייעצו יחדיו כיצד להרע לצאצאיהם ולשעבדם שניהם הבינו שלא יוכלו לשנות את תכניתו של פרעה הרשע, אבל יתרו, למרות שלא היה לו מה לעשות בגידו, עשה לפחות 'מחאה', שבעקבותיה נאלץ לברוח ממצרים, הוא איבד את מעמדו ואת כבודו, ולעומתו, בלעם לא רצה לוותר על מעמדו החשוב, ושיחק פעולה עם תכניותיו ההדוניות של פרעה הרשע.

את התוצאות של הסיפור הזה אנחנו מכירים אבל סיפורים כמותו מתרחשים מדי יום ביומו, לכל אחד מאיתנו יש נסיגות, ובתוך הלב אנחנו יודעים מה האמת, ואמנם לפעמים בזמן הניסיון נראה כאילו מי שהולך עם האמת מפסיד, אבל לאחר זמן רואים בבירור את התוצאות, 'בלעם שייצג' - נהרג, ויתרו שברח - זכר בני בניו לישב בלשכת הגזית, את זה כדאי שנזכור בזמן הניסיון!

(לפי טיב התורה-בלק)

ניתן לשמוע את שיחותיו של מורנו ורבנו שליט"א • במספר מיוחד וישיב

באידיש: 073-2951321 • בלשון הקודש: 073-2951320

עדכוני שיחות: 0534-100024

י"ד תמוז ה'תשפ"ה | יעקב רבינוביץ | עורך: ש. גולדשטיין

טיב
ההודעות

שבעה עשר בתמוז

א. הכל חייבים להתענות בארבע צומות הלל, ואסור לפרוץ גדר בזה (ש"ע הל' ס"א).
ב. ביום שבעה עשר בתמוז אירעו חמשה צרות לישראל שבו נשתברו הלחות כשידד משה מן ההר כמפורש בתורה, ובטל התמיד מלהקריב עוד בבית הראשון, והובקעה העיר בחורבן בית שני, ושדף אפוסטמוס הרשע את התורה והועמד צלם בחיל (ס"ב סק"ב).
ג. ואע"פ שבחורבן בית ראשון הובקעה העיר בתשעה בתמוז, וכדכתיב (ויסירה ל"ט ב'): "בחדש הרביעי בתשעה לחדש הובקעה העיר", מכל מקום אין מתעניין אלא ב"ז ב' כיון שבחורבן הבית השני הובקעה ב"ז ב', וחורבן בית שני חמיר לן (ש"ע ס"ב סק"ב), ולא גזרו להתענות אף בתשעה ב', משום דאין מטריחין על הציבור יותר מדאי (ס"ב סק"ב). ולפי' בעל נפש יש לו להתענות גם בתשעה ב', אמנם בירושלמי איתא דגם בחורבן הראשון הובקעה העיר ב"ז ב', אלא שמפני הצרות טעו בחשבון, וא"כ גם לבעל נפש אין להחמיר בזה (נצי"א סק"ב ומהש"ק שם).

ד. וכל אלו הימים כל ישראל מתענים בהם מפני הצרות שאירעו בהם כדי לעורר הלבבות לפקע על דרכי התשובה, ויהיה זה זכרון למעשינו הרעים ומעשה אבותינו שהיה כמעשינו עתה עד שגורם להם ולנו אותן הצרות שבזכרון הדברים אלו נשוב להטיב כמו שנאמר: "התודו את עונם ואת עון אבותם", ולכן חייב כל איש לשום אל לבו באותן הימים ולפשפש במעשיו ולשוב בה', כי אין העיקר התענית כמש"כ באנשי גינוה: "וירא ד' את מעשיהם", ואמרו חז"ל: את שם ואת תעניתם לא נאמר, אלא את מעשיהם ואת התענית אלא הכנה לתשובה, לכן אותם האנשים שכשעם מתענים חולכים בטויל ובדברים בטלים תפשו הטפל והניחו העיקר, ומכל מקום אין לפטור את עצמו בתשובה בלבד, כי ימים אלו הם מצות עשה מדברי הנביאים להתענות בהם (ס"ב ס"א סק"ב).

שכח ואכל באמצע התענית
ה. אם שכח ואכל באמצע התענית ה"ז צריך להמשיך את התענית אח"כ (ס"ב שם סק"ב). ואין צורך להתענות יום אחר, אם לא שכחנו לכפרה וכן איתא במהר"ל שצויה לאחד להתענות אח"כ לכפרה (ס"ב ס"א סק"ב). ואם קשה עליו להשלים התענית ביום אחר, יפדה התענית בצדקה (ס"ב ס"א סק"ב).
בידק על מאכל ומזכר קודם התענית
ו. נחלקו הפוסקים במי שלקח דבר מאכל לידיו ובידו, עליו, ונזכר אח"כ שהוא יום צום ואסור באכילה (עי' ש"ע ס"ב סק"ב). ויש מי שכתב להכריע (והנהיג ח"א ס"ב סק"ב). דבתענית ציבור לא יטעום אע"פ שכבר בידו, מפני שלא הותר לו לעבור איסור מדעת בשביל שעשה איסור בשוגג שלא מדעת, אך כל זה דוקא במשקה שלא שייך בו טעמיה מבלי שיביעל מעט, מש"כ במאכל נכון שיטעום מעט ויפלט.
אכילה ושתייה בלילה שלפני התענית
ז. כל תענית שאוכלין בו בלילה ה"ז

אוכל ושותה עד שיעלה עמוד השחר, ואפילו גמר סעודתו מכבר ודוצה לחזור ולאכול קודם אור היום ה"ז רשאי, והוא שלא ישן עדיין שינת קבע אבל אם ישן כבר שינת קבע אפילו שלא על מיטתו, אינו חוזר ואוכל ולא שותה אלא אם כן התנה קודם השינה שיוכל לאכול ולשתות גם אח"כ (ש"ע ס"ב סק"ב).
ח. והטעם דאע"פ שלא הצריכו בצומות אלו להפסיק מבערב, מ"מ שם תענית מתחיל מבערב ולכן כל שסילק עצמו מן האכילה או שישן שינת קבע ה"ז אסור באכילה (ש"ע ס"ב סק"ב).
ט. ודוקא אם ישן שינת קבע אבל אם היה מתנמנם הדינו נים ולא נים תיר ולא תיר, לא חשיב שינה (ס"ב ס"א סק"ב).
י. וי"א דלענין שתייה א"צ תנאי, כיון דמסתמא דעתו של אדם לשתות לכשיקום משנתו, שכן דרך האדם להיות צמא אחר השינה, והוי כאילו התנה, ולכתחילה ראוי להחמיר כדיעה ראשונה ולהתנות אף בשתייה אבל בדיעבד אין להחמיר בזה. ומ"מ אם הוא רגיל לשתות לאחר השינה א"צ להתנות (ש"ע ס"ב סק"ב).

יא. ומשמע בש"ע דה"ה אם היה ישן בתוך הסעודה, אע"פ אסור לו לגמור סעודתו אם לא התנה מקודם, אבל כמה אחרונים הסכימו שישן בתוך סעודתו מותר לו לגמור סעודתו לכשיקום משנתו, כיון דמתחילה היה דעתו לאכול עוד, ולא עוד, אלא אף אם ישן קודם הסעודה כמו שמצוי שאדם ישן בתחילת הלילה ואח"כ קם לאכול, ה"ז מותר לאכול אח"כ דכיון שדרכו לאכול סעודתו בלילה א"כ לא סילק את עצמו מן האכילה על ידי השינה. ומ"מ המחמיר על עצמו בכל זה קדוש יאמר לו (ש"ע ס"ב סק"ב).

יב. ובכל אופן יש לזהר שלא יתחיל לאכול פת יותר מכביצה בחצי שעה הסמוכה לעלות השחר (ס"ב ס"א סק"ב).
יג. וה"ה שיש למנוע לכתחלה אף מאכילת מיני מזונות יותר מכביצה, דחיישין שיש בזה קבע ומ"מ אם קשה לו התענית יש לצדד להקל בזה, אך אם יש לו פירות וכיו"ב עדיף טפי, דהא קיי"ל דאין בהם קבע (והנהיג ח"ב ס"ב סק"ב).
רחיצת מים בשחרית
יד. אף מי שדרכו לרחוץ פיו בשחרית לא יעשה כן בתענית ציבור, ומ"מ במקום צער יש להחזיר, רק שיהיה ביותר לכפוף ראשו ופיו למטה, כדי שלא יבוא המים לגרונו. ובת"ב אין להחזיר אא"כ יש לו צער גדול (תוס' ס"ב סק"ב).
וה"ה דאין לנקות השיניים בת"ב במים או בחומץ, אם לא כשיש לו צער גדול, ומ"מ מי שיש לו ריח הפה יכול לנקות את שיניו במברשת עם אבק שיניים בלא מים ובפרט אם הוא עושה כן כדי שיוכל להתפלל בנקיות ובמקום הצורך יוכל גם לשטוף את פיו אח"כ באופן שיכפוף ראשו ופיו למטה וככו"ל (נצי"א ס"ב סק"ב).
טו. לא ילעוס עצי קנמן ושאר בשמים ועץ חתוך כדי ללחלח גרונו אף אם יפלטו אח"כ (עי' ס"ב שם סק"ב).

מהחורבן נסתבב צער להשכינה הקדושה וצער לישראל

אומר הנביא: "מי יתן ראשי מים ועיני מקור דמעה ואבכה יומם ולילה".

מה לו לאב שהגלה את בניו

ואוי להם לבנים שגלו מעל שולחן אביהם

ולכשתבונן נראה, שהצער והאבל על החורבן כוללים בהם שני חלקים, וכדאיתא בחז"ל (בבב"א ג'): "בשעה שישיראל נכנסין לבתי כנסיות ולבתי מדרשות ועונין 'יאה שמה הגדול מבורך, הקדוש ברוך הוא מנענע ראשו ואומר, אשרי המלך שמקלסין אותו בביתו כך, מה לו לאב שהגלה את בניו, ואוי להם לבנים שגלו מעל שולחן אביהם'".

הרי שיש כאן ב' חלקים מצד אחד יש את הצער של השכינה הקדושה, המייללת קלני מראשי קלני מזרועי, על שנצרכה להגלות את בניה, כשנאמר לא מצאה השכינה מנוח לפי רגליה, וכביכול אין לה בית ומדור להשרות את שכינתה בתוכה ובקרב ישראל עם קדושים. מן הצד השני, יש כאן גם את הצער של כנסת ישראל, שנדחו מעל שולחן אביהם ונמצאים כשה פזורה בין שבעים האומות, ועל אף שששתוקקים בכל מאד לשוב ולהתקרב, עדיין לא עלתה בידם זה עידן ועידנים.

ונמצא שבשעה שמצער עצמו בצער החורבן, צריך לכונן על ב' מיני צער, על הצער של השכינה הקדושה שחורב ביתה, ועל שה פזורה ישראל שמעת החורבן גלתה יתורה מעוני.

חוב הצער בכל השנה ובכל הזמנים

מובן הדבר, שבכדי להגיע לכלל צער אמיתי וכאב על חורבן הבית, אינו די שעם הגיע ימים אלו ישתדל להצטער בזה עד כמה שידו מגעת. אלא זהו עבודה שלמה הנמשכת על פני כל מעגל השנה. בכל יום ויום מתפללים אנו על זה ו'לירושלים עירך ברחמים תשוב', ו'תחזינה עינינו בשוחרך הוי' ברחמים וכו'. שכן זה מחסור ליום לא זמן מסוים, אלא כל יום הוא חסרון בפני עצמו. כל יום הייתה בבית המקדש עבודה מיוחדת, ואותו העבודה חסר לנו עתה. תמיד צריך להתבונן, אילו היה בית המקדש קיים מה היו עושים שם כעת.

הדבר נוגע ביותר בהגיע שלש רגלים ומעדים אחרים שעליהם נאמר (שמות כג י'): "שלש פעמים בשנה יראה כל זכורך אל פני האדון ה'". אז יתעורר לבו ונפשו ביותר בשעה שמתפלל "ומפני חטאינו גלינו מארצנו ונתרחקנו מעל אדמתנו, ואין אנו יכולים לעלות ולראות ולהשתחוות לפניך".

ובהעלות על לבו את קירבת ה' להם היינו זוכים ומה נהדר היה מראה כהנים בעבודתם ולוים בשירים חזרים וישראל במעמדם יבקש מעומק הלב, "חיי רצון מלפניך ה' אלקינו ואלקי אבותינו. מלך רחמן, שתשוב ותרם עלינו ועל מקדשך ברחמיך הרבים ותבנו מזהר ותגדל כבודו. איני מלכנו. גלה כבוד מלכותך עלינו מזהר, ותחזק עלינו לעיני כל ח, וקרב פזירתנו מבין הגוים ונפוצותנו כנס מירכתי ארץ. והביאנו לציון עירך בנהג ולידושלים בית מקדשך בשמחת עולם. ושם נעשה לפניך את קרבנות חובותינו תמידים כסדרם ומוספם להלכתם".

הלא כל שנה ושנה שחולפת ועדיין לא נשענע, מתגברת הצער והאבל עד אין שיעור, שהרי אמרו רבותינו בירושלמי (יומא פ"א ה' הל"א), כל דור שלא נבנה בית המקדש בימיו כאילו נחרב בימיו. נמצא שכל שנה ושנה שעדיין לא נבנה בית המקדש, כאילו נחרב שוב, ונחוסף החורבן הזה על החורבנות מן השנים הקודמות, ונתגבר הצער והייסורים לאין ערוך רח"ל. בהשנים זאת על לב הרי שוודאי "מי יתן ראשי מים ועיני מקור דמעה ואבכה יומם ולילה".

בחסרון צער החורבן עלול לבוא ליד קולות באבלות

ועל ידי ההתעוררות הגיוני הלב בעניינים יסודיים אלה, וודאי יתעורר בקרבו תבערה תמימית של השתוקקות ונענועים לבניין בית מקדשנו. בפרט בהגיע הימים האלה הימים שבו חרבה הבית אז יתגבר בלבו בהרגשת הצער והאבל על החורבן. וכאשר ירגיש באמת ובתמים את הצער הגדול, ברי הדבר שלא יחפש אחר שום קולות או שום היתירים בהלכות הימים האלה, שכל זה נובע רק מן החוסר בהרגשת והבנת הצער הנורא.

אכן, בזכות ההשתתפות בעומק הצער על חורבן בית מקדשנו, נזכה במהרה ובקירוב ממש לראות בעינינו בנחמת ציון וירושלים בשב"ח ה' לציון ברה כימי עולם וכשנים

שני אלפים שנה לבני

הנה עומדים אנו על פתחם של הימים המכונים בפי חז"ל 'ימי בין המצרים' (ראה מדרש איכה א' כט). הלא המה הימים שבין שבעה עשר בתמוז, בו הוחל המצור על יהודה וירושלים עד ליום חשעה באב, בו חרבה בית מקדשנו ותפארתנו על ידי דמים ארורים והייתה נווה שאנן וכלילת יופי למאכלת של אש.

קרוב לשני אלפים שנה כבר חלפו למן אותו הזמן עד לימינו אנו, אבל עדיין הכאב והאבל על כך לא קרה, עדיין לא מצאנו נוחם לפשענו הדוויח. ולמרות שלמן אותו הזמן אנו נרדפים וכבושים בגולה אחר גולה אשר גלתה יהודה מעוני, וסובלים צער וייסורים שונים ומשונים, אף על פי כן צריך הדבר לתמוך, כיצד יתכן שלמרות שחלפו שנות דור דור מעת תקופת חורבנו, ועדיין כל שנה שלא נבנתה בית המקדש אנו בוכים ומצטערים עליה כאילו ורק חמול שלשום אירע הדבר הזה.

האיסור להרבות בבני על המת

הנביא ירמיה מקונן (כ"ב י'): "אל תבכו למת ואל תגדו לו בכו בכו לחיך כי לא ישוב עוד וראה את ארץ מולדתך". דרשו מזה חז"ל (סו"ט ק"ל): "אל תבכו למת ואל תגדו לו – אל תבכו למת יותר מדאי, ואל תגדו לו יותר מכשינו, הא כיצד, שלושה ימים לבכי ושבעה להספד וללווי' לגוהין ולהספורות, מכאן ואילך אמר הקדוש ברוך הוא אי אתם רחמים בו יותר ממני".

חזון מדברי חז"ל אלו שאין להרבות בבכי ומספד על המתים יותר מן הזמן הקצוב להם. והטעם מבורר ברמב"ן (דברים יד, א): שנפש המת עולה למעלה לפני הקב"ה ומגיעה אל תיקונה הנכון והראוי, ועל כן אין להרבות בבכי על מי שעולה למעלה ונפשו קיימת, כי אם נרבה בבכי הרי זה כאילו מגלה בנפשו שאינו מאמין בהשגרת הנפש ובקיומה, ואילו לא שהתורה לנו התורה את הבכי על המת לא היה בכוחו להחזיר את זאת. לעומת זאת בחיוב הצער והאבל על חורבן בית המקדש לא מצאנו שום גבול וקצבה, אדרבה, כל כמה שמרבה לבכות הרי זה יותר משובת וכדאמר הנביא ירמיה (ת"כ ג'): "מי יתן ראשי מים ועיני מקור דמעה ואבכה יומם ולילה את חז"ל בת עמי", הרי שהנביא עצמו מבקש לבכות על צער החורבן יומם ולילה לא הרף ונלא הפוגה.

החילוק בין מה לבין צער ששתוקק איבדו

משמו של המקובל הנוהג רבי שלמה אלקבץ ז"ל, מובא ביאור המחלוקת בין ב' מיני הבכי, בין בכי על המת לבין הבכי על החורבן. שאילו על המת אין לבכות, מהטעם דלעיל, שהנשמה עולה למעלה לפני כסא הכבוד ונהנית מזיו השכינה ומה לנו כי נלץ על כך. אבל בחורבן הבית לא נעשית כמתים אלא עניין שהוא קשה בהרבה מן המיתה. אנו בוכים על אלו שנחרבו בין החיים אבל מה טעם יש בחיים של אלו בעוד וניטל כבוד מבית חייהם. הלא מאז שחורב בית המקדש ירדה קרן ישראל בעשירה מעלות אחרונת בין ברוחניות ובין בגשמיות ועל דא קבצינא.

משל למה הדבר דומה, לאדם שהיה בריא ושלם ברמ"ח איבריו ושס"ה גידיו, אולם ביום מן הימים נעשו לו איבריו כבדים כאבן וכבדו, עד שלא יכל להניעם כלל וכלל והיה שוכב כמת. היש לך צער גדול מזה? כי בעוד שבדעו ושכלו הוא מבין את כל הנעשה עמו, אך בפועל אינו יכול להושיע את עצמו, ואפילו להוציא נהג מפיו ולגלות מה כואב לו והיכן יש לו מיחוש אינו יכול. על אדם שכזה בוודאי ובוודאי שיש לבכות ללא הרף על הצער הגדול והנורא שמתחייב בהם. מהד ינסא נשמתו ונפאטת בעולם הזה, אבל מאידך ינסא חייו אינם חיים ועל דא קבצינא.

משל כיצא בזה הוא מצב בני ישראל לאחר שנחרב הבית וגלתה יהודה מעוני. כלל ישראל אכן חי וקיים, אך כל הגוף והאיברים נעשו כשתוקקים, חרש וכאילו אין בידם להועיל ולסייע לעצמם. רוב גופי תורה איבדנו בחורבן, חסרנו את כל הקירבת ה' שהיה לנו בימים ההם. כי בזמן שבית המקדש היה קיים אפילו אם כשלו ישראל בעבודת הרי שקרבנות התמיד היו מכפרים עליהם. תמיד של שחר כיפר על עוונות של לילה ותמיד של בין הערביים כיפר על עבירות שנעשו ביום וכן שאר הקרבנות שהיו מכפרים על כל מיני חטאים עוונות ופשעים. ואילו כיום זקקה ואין מושיע לך חטוא חטאנו ואין מי יכפר בעדנו. על כנון דא

בספר הקדוש "זכרון שמואל" (פרשת פנחס) הובא בספר "בעל שם טוב על התורה" (איכה אות ב) כתב וזה לשון קדשו:

"הבעל שם טוב הקדוש אמר, על הפסוק 'כל רודפיה השיגה בין המצרים', מפני שימים אלו הם ימי השבירה, וסערה אחראי רחמנא ליצול גובר."

"ומי שמתחזק בהשם בימים אלו ומתגבר על היצר הרע ומפשפש במעשיו, ובפרט בקדושת יסוד הקדוש. – משיג השכינה ביותר בימים אלו."

"וזה ברור למי שמשגיח בזה בימים אלו, וזה גם כן פירוש (ירמיה טו, יט) 'אם תצא יקר מזולת וגו'' ע"כ העתקת לשון קדשו אות באות. [ועיין עוד בספר 'עבודת ישראל' (פרשת מסעי) בשם הרב המגיד זצוק"ל].

כלומר, שמפרש הבעל שם טוב טעמא דקרא מדוע כל רודף-יה השיגה בין המצרים דייקא, הלא הינם ימים קשים לישראל. – אלא שדווקא משום כך שהם 'ימי השבירה', בחשכות ימי האבלות הללו שאנו מתאבלים על חורבן ירושלים ועל שכונתא קדישתא שגולתה עמהם בכל מקום שגלו (מגילה כט). הרי 'סערה אחראי רחמנא ליצול גובר'. – ודווקא משום כך, 'זה לעצמך זה עשה האלקים' (קהלת ג, יד) כשם שהשבירה והנפילה לידי טומאת הסערה אחראי מתגברת, כן מתגבר כנגדה כוח הקדושה והטהרה, אף שהוא בהסתר וחשכות.

ולכן בימי חשכות הללו דייקא 'כל רודף-יה' המתאמצים ומתגברים בעוז רוחם ונפשם, שלא ליפול ח"ו ברשת הטומאה הפרושה לפניהם. – מובטחים הם מפי עליון ברוך הוא, שהם 'השיגה בין המצרים'.

לפיכך מהאי טעמא: 'מי שמתחזק בהשם בימים אלו, ומתגבר על היצר הרע, ומפשפש במעשיו' – פשוט שתחול בו הבטחת הכתוב 'ומשיג השכינה ביותר בימים אלו'.

ומוסיף רבינו הבעש"ט הק' ז"ע ללמדנו בינה להשכיל, שהדברים אמורים: 'בפרט בקדושת יסוד הקדוש'. – והיינו מחמת שבימי הקיץ הלוהטים האלו, חודשי תמוז – אב מתפרצת אותה זומא של פגם היסוד יותר בעולם ובנפש פנימה, והם צריכים יותר שמירה מעליא בפרט בקדושת יסוד הקדוש. שלכן הם נקראים 'חודשי עיניים', כמקובל בדיני מין הארץ, ז"ל (פס"ח ר"ה דרוש א) לפי שנצרכים הם יותר זהירות והרחקה בעיניי שמירת העיניים, ושעל כך מקונן הכתוב (איכה א טו): 'על אלה אני בוכה, עיני ידעה מים עיין שם ודי למבין'.

ומסיים הבעש"ט הקדוש, שדבר זה 'ברור למי שמשגיח בזה בימים אלו'. ואשר על כך אמר הכתוב (ירמיה טו, ט): 'לכן כה אמר ה', אם תשוב [ותתחיל מעצמך באתערותא דלחנא] ואשיבך [באתערותא דלעילא – ואז] לפני תעמך [בהשגת קירוב שכינה ביותר]. ואם תוציא יקר מזולת [כשמתוך 'זולת' של הטומאה 'תוציא' ותעלה את ה'יקר' עד מאוד – אז] כפי תהיה [כמ"ש באגדתא דפרק הפועלים (ב"מ פה) ע"ש] ודוק. – אמן ואמן.

- > < -

בעת שנתמנה הר"ק רבי משה מרדכי מלעלוב זצוק"ל ז"ע לעלות ולישב על כיסא אבותיו הקדושים ולהנהיג את עדת ישראל ברמה כמ"ש 'רבי ראשי תיבות ראש בני ישראל', התגורר אז בירושלים עיר הקדוש ת"ו סמוך ונראה אל מקום המקדש, בבית מגורי אביו הר"ק רבי שמעון נתן נטע זצוק"ל, שנשתלק לבית עולמו שכולו טוב ביום ג' תשרי שנת תר"ץ לפ"ק.

תחילת שנות נשיאותו היתה במקום מושב אבותיו, שם הנהיג את ישראל ברמה, ושם עבד את קונו בסילוחין ובמסירות לב ונפש עד לשד עצמותיו, כאשר היתה באמנה איתו.

תמיד היה הרבי הקוה"ט דבוק בכל לבב בקדושתה של ירושלים העליונה וטהרתה, אשר קדושתה נעלה יותר מכל ארץ ישראל (כלים פ"א מ"ח). על דרך שכתב בשו"ת 'חתם סופר' זצוק"ל (יורה דעה ס"ו רלג): 'אנשי ירושלים קרובים טפי למקום המקדש, משארי יושבי ארץ ישראל וכו' ע"ש'.

אך מצד שני, יחד עם גדול השתוקקותו והתקשורת נפשו בירושלים הוקשה עליו מאוד ישיבתה, בראותו לנגד עיניו כל העת את גדול חורבן בית המקדש וירושלים וצער הנורא של גלות השכינה הקדושה, כמ"ש (תפילת נחם): 'האֲבֵלָה וְהַחֲרָבָה וְהַבְּזוּיָה וְהַשְׁוֹמֵמָה הָאֲבֵלָה – מְבִלִּי בְּנֵי הַחֲרָבָה – מְמַעֲנוֹתֶיהָ וְהַבְּזוּיָה – מְקַבְּדֶיהָ וְהַשְׁוֹמֵמָה – מֵאֵין יוֹשֵׁב. וְהִיא יוֹשֶׁבֶת וְרֹאשָׁה חֲפוּי, כְּאִשָּׁה עֲקָרָה שְׁלֵא יִלְדָּה. וְיִבְלָעוּהָ לְגִינוֹת. וְיִדְרְשׁוּהָ עוֹבְדֵי זָרִים', ה' ניחמנו מהרה.

לפיכך, ומחמת עוד טעמים הכמוסים עימו, עבר להתגורר לתקופה ארוכה בעיר תל אביב יצ"ל, שהיתה בזמנו מטרופולין של תורה וחסידות, כידוע שהרבה גדולי תורה ויראה קבעו בה את מקום משכנם, והשפיעו

בין המצרים – א

"כל רודפיה השיגה בין המצרים" (איכה א, ג)

בקדושתם תורה ויראת שמים לעם בני ישראל. ברבות הימים כראותו בירידתה של תל אביב כאשר החלה אותה העיר להתמלאות גילולים מטומאת העולם וזוהמתו רחמנא ליצול, ומאידך החלה העיר 'בני ברק' יצ"ל לפרוח בתורה וקדושה, עזב את תל אביב כדרך שעשו הרבה גדולים וצדיקים והקים את חצר קדשו בעיר"ק בני ברק.

ולפלא, שאף שם בבני ברק בדקו ומצאו שהקים לו את בית ה' ברחוב 'ירושלים', ללמדך שגם שם לא הסיה דעתו מקדושת ירושלים של מעלה.

שכן משיכתו הגדולה והתקשורתו אל ירושלים לא פסקה ממנו לעולם, כאשר העיד נאמנה בעצמו שאינו מסיח דעת מעיר"ק ירושלים.

לאחר הסתלקות וזגות הצדקנית מחברותו כקדוש מרת עטיל ע"ה, חזר שוב לקבוע את דירתו ואת ביתו נאווה קודש בעיר הקודש, והתגורר כמה שנים טובות ויפות בתוככי ירושלים בביתו ובבית מדרשו שברחוב 'צפניה', שם חזר וקיים בנפשו את מאמר המשורר נעים זמירות ישראל (תהילים קמט, ג): 'חֲזַק בְּרִיחִי שְׁעָרֶיךָ בֶּרֶךְ בְּנֵיךָ בְּקִרְבֶּךָ'.

ברם, כעבור תקופה מסוימת שוב התגורר בו הצד השני של כאב החורבן וצער השכינה. כדרך שאנו מבכים מרה בפזמון ה' ה' [לרבינו אמת' בן שפטיה ז"ל]: 'אֲזַכֵּרָה אֱלֹקִים וְאֶהְיֶה בְּרֹאוֹתַי כָּל עִיר עַל תֵּלָהּ בְּנוֹיָה וְעִיר הָאֱלֹקִים מְשֻׁפָּלָה עַד שְׂאוֹל תַּחְתִּיהָ'. דהיינו 'עיר האלקים' דייקא האלוקות והקדושה שלה. כמ"ש 'בפרי מגדים' (א"ח א"א ס' תקסא ס"ק א): 'שמעתי מאדוני אבי הרב ז"ל, שאמר כמדומה בשם החסיד ר' גרשון קוטבר ז"ל, שבא לירושלים וראה בשלוותה, עמים יושבים בה. ובכה ואמר, שזה שאומרים 'בראותי כל עיר' [ירושלים של משה] על תלה בנויה ועיר ה' מושפלת – ירושלים של מעלה כן, שם ניכר החורבן ודוממים כן' עכ"ל.

ומסופר, שבאחת התקופות בהן לו לדור בדירה שכורה ועלובה, באומרו לנפשו: כיצד יכול אני לדור בבית דירה משלי, כשהקב"ה כביכול אין בית לשכון בו.

בערוב ימיו שוב חזר אותו צדיק לטלטל עצמו, נקל מקלו ותרמילו עימו לנדוד העירה בני ברק, ושם ב'שיכון ה' הקים את משכן השם. וגם באותה התקופה בעת אשר את חוליינו נשא ובעוונותינו הרבים נפל במשכב השיתוק ל'ע' המשיך בסדרי עבודת קדשו בכל לב ונפש ומאד כפי כוחותיו. ואת זיכרון קדשה של ירושלים לא הסיר מלבבו לעולם, בעבודת קדשו לדרוש אותה דרישה נחרצת תדיר. כדקיימא לן הלכתא (ר"ה ל. מא. סוכה מא.) דעבדינן 'זכר למקדש', כמו שדרשו מפסוקי נבואת ירמיהו הנביא (ל' יז): 'כי אעלה אֶרֶצְךָ לָךְ, וממכותיך אֶרְפָּאךָ נָא, כי נִדְחָה קְרָאוּ לָךְ צִיּוֹן הִיא דָּרֵשׁ אֵין לָהּ – מְכַלל דְּבַעֵי דְרִישָׁה, ע"ש'.

ביום כ"ד טבת תשמ"ד לפ"ק עלה בסערה השמימה, ואז שוב חזר גופו הקדוש אל העיר הקדושה משוש נפשו וחמדת לבבו, כאשר נטמן במרומי הר היתים אל מול מקום בית קדשנו ותפארתנו, ושם מנוחתו כבוד, עדי הקיצו במהרה עם מתי עמך ישראל ברחמים אמן.

- > < -

אם אין מכוונים באבלות ימי בין המצרים על צער השכינה הקדושה, ורק עושים הדברים ח"ו כמו 'מַצּוֹת אֲנִישִׁים מְלַמְדָּה' (ישעיה כט, יג) או רק בכדי להשיקט המצפון... הרי דומים בזה לאותו כושי ענק שעמד בהמתנתו באחת מתחנות הרכבת התחתית (סאבוויי) שבארצות הברית ולפתע הבחין בילד קטן שנפל והתגלגל מן הרציף היישר על פסי הרכבת, וכפסע היה בינו לבין הרכבת הזוהרת בכל מהירותה אל התחנה. והנה להפתעת הכל, חיפך ומיד התעשת אותו כושי, ובזריות עצומה קפץ אל הפסים תפס את הילד ביד אחת והעלהו כך אל הרציף; וברגע אחרון ממש הצילו ממוות בטוח!

כאשר באו כולם להודות לו לאיש החזק, על שנחלץ להצלת חייו של הילד הקטן, לא הבין על מה מודים לו. והסביר בפשטות שזוהי וממהר הוא לעבודתו, והבין שאם תהיה כאן תאונה הרי בוודאי תופסק תנועת הרכבות בערך לחמש שעות כפי שכבר קרה בעבר כמה פעמים ועלול הוא להפסיד על כך בעבודתו בערך חמישים דולר טבין ותקלין! (\$50 = 10\$ לשעה)... לכן כדי שתוכל להמשיך תנועת הרכבת כסדרה, הוזה את הילד הסודר הזה מן הפסים...

מטיב זה המעשה, נוכל ללמוד על עניינים רבים בחיים ש'אחר כוונת הלב הן הן הדברים' (ברכות טו). – גם לענייננו, אם אין מתבוננים ומחשבים את פנימיות טעם האבלות ואת התכלית הנרצה בזה: לעשות נחת רוח לבורא יתברך שמו. הרי אנו כאותו כושי שבה בעת שהוא מציל חי עולם מלא, כל ליבו וכוונתו בשביל

< | הפשע בעבוד הבא >

סיפורי השגחה פרטית שנשלחו למערכת ע"י הקוראים

"יט עניין סיתתהפך"

"אבא!!! הרגתי משהו!!!!!! אבא עשיתי תאונה!!!!!!" אין שיחה יותר מזעזעת שאפשר לקבל מהילד בקושי הצלחתי לחלץ את המידע על מקום התאונה ומיהרתי להגיע.. אנשי ההצלה במקום אמרו שיש פגיעת ראש, ואי אפשר להעריך מצב עד שיגיע לבית החולים, שם יבדקו באמצעות המכשור המתקדם מה שקורה בתוך הראש.

הבן, כולו רועד, סיפר שהאוטובוס עמד מחוץ לתחנה, העלה והוריד נוסעים. הוא חלף עם הסנדר של העבודה על פני האוטובוס, ועקף את האוטובוס בזריזות רבה, כאשר לפתע אברך רץ מחזית האוטובוס הישר לאמצע הכביש וכך נפגע מהרכב שהבן נהג עליו. לקחתי את הבן שלי אלי הביתה בעודו שבר כלי ללא יכולת להרגיע לעודד ולנחם אותו. לא אני, לא אשתי ולא אשתו. הוא שוכב במיטה שבור ומרוסק, לא יודע את נפשו מנסה להבין באיזה עוון הוא חטא שהקב"ה גלגל לידו להרוג נפש או לחלופין לפצוע קשה? עד שלוש לפנות בוקר ניסינו להרגיעו ולנחמו, אבל הוא באבלו ובשקו!!!

למחרת קבלתי טלפון ממספר לא מזהה. השיחה נפתחה בתודה על התאונה, לא הבנתי מה הוא רוצה ואז מתברר סיפור מדהים. על הקו היה האברך שנפגע על ידי הבן שלי, הוא סיפר שבבית החולים בדקו אותו ולא היה לו אפילו שבר אחד מלבד חתך קטן שתפרו. הרופא אמר שבכל זאת הייתה כאן תאונה עם רכב גדול שפגע בו והתעקש על צילום סטי, בסיטי ראו לחץ מחוליה בצוואר לכיוון עמוד השדרה, הכניסו אותו לניתוח והצילו לו את החיים, ובמקרה הטוב שיתוק לכל החיים. עוד סיפר שתקופה ארוכה הוא לא מצליח לשלוט על האצבעות והרופאים לא מצאו את מקור הבעיה והניתוח פתר את הבעיה. בזכות התאונה הוא קיבל את החיים הבריאיים במתנה!!!

נ.ב. לשאלתי כיצד קיבל את המספר שלי? השיב שהעתיק את המספר מהרכב הפוגע, וזה המספר של החברה שלי שבני עובד אצלי...

מה שנראה לנו רעה התהפך לטובה!!! עשינו קידוש גדול להודות לה'!!!

חנה מלמד: 052-26517922

הפענוח לדכות את הרבים בספור של השגחה פרטית פוזנן לשלום אל ר' שפחה שמואלס נפסק: 15326517922 או י: o.y.wines@gmail.com

רוח עצמי של חמישים דולר... [טיב השמחה] - הקדמה.

< > < >

באחד הימים של חודש ניסן שנת תשס"א לפ"ק דיברתי אצל ח"ט בענין חשוב עם מרן הגה"צ רבי ישראל יעקב פישר זצוק"ל רב שכונת 'זכרון משה' וראב"ד העדה החרדית דפיעה"ק ת"ג בעל 'אבן ישראל'.

והנה תוך כדי שיחתנו פרץ לפתע הגה"צ בבכי מר, ואמר: הנה שנה אחר שנה חולפת בגלות המר, ומתחילת השנה כבר עומדים אנו כעת חיה בחדש ניסן, ועדיין לא נושענו! - והלא עתה עת רצון הוא לגאולה, כפי שהעידו בנו רבותינו ז"ל (ר"ה יא.): בניסן נגאלו ובניסן עתידים להיגאל!

ואתה תחזה בלימוד הלכה מוסר העולה והנלמד לנו מכאן, עד כמה הצדיקים מצפים וחושקים אל הגאולה השלמה, גאולה השכינה וגאולתם של ישראל קדושים. והלא על מידה זו נתבעים אנו לאחר מאה ועשרים באחת מן השאלות הראשונות: (שבת לא.) צפית לישועה? - ומה נענה ומה נאמר בעת יום בא פקודה.

מן הראוי אפוא - לכל הפחות בימי בין המצרים הללו - להתעורר בלבבנו, לחפש ולדרוש את אשר אהבה נפשנו, הן בגלות הפרט בהתנכרות וריחוק מן החלק אלוקי ממעל ניצוץ שכינתו יתברך שבתוכו של כל אחד ואחד, והן בגלות הכלל כללות נשמת כנסת ישראל ושכינה הקדושה המתגלגלת בעפר קרנה לגאולה השלמה ובנין בית המקדש במהרה בימינו, אמן.

< > < >

מנהג העיר בגד יע"א להתכנס יחדיו בימי בין המצרים בחצות היום ברוב עם הדת מלך, לעריכת תיקון חצות בבית הכנסת הגדול שבבבל, בהשתתפות כל הקהל הקדוש אשר סגרו את כל עסקיהם בביטול מלאכה באותה שעה.

יהודי אחד מאנשי העיר בא בשאלתו לפני מרן הגה"ק רבי יוסף חיים זצוק"ל בעל 'בן איש חי', בהיות שביין כך אין הוא חש לדאבון לב את אבילות החורבן, וישיבתו על הארץ לתיקון חצות נראית בעיניו כמעשה קוף בעלמא... כשהוא קורא את התיקון בקריאה בעלמא בלא מוח ובלא לב. ואם כן שמה עדיפא באבילות אשר כזו שלא להגיע כלל אל בית הכנסת, שהרי אין המדובר בחובה גמורה כחובת שלושת התפילות שאנו חייבים בהם מן הדין.

בתשובתו ביאר לו ה"ב איש חי' בטוב טעם ודעת שהעיקר בכל עבודתנו הוא המעשה שבמצוות או הדיבור שבתפילות ובבקשות, והוא העיקר הקובע יותר מן המחשבה והכוונה שבלב.

ולכן האדם מצידו צריך לעשות ולומר את המוטל עליו, ושלא לפרוש ח"ו מן הציבור במנהג הקהילה הקדושה לומר 'תיקון חצות', רק יישב עם כולם ויאמר אף שהוא באמידה בעלמא. ויתרה מזו הוסיף לו ה"ב איש חי' בחריפותו, שיתכן שכל שורש זו השאלה מקורה בייצר המסמא את עיני האדם, ומהפך את המצוה לעבירה ואת העבירה למצוה. כי אותו יצר הרע הרמאי הוא שמעורר בליבו 'שאלה' כזו, ש'כאילו' אינו אומר את הקינות כראוי, שבכך נמצא מראה טלפיים בסימני טהרה, כדי שייראה כאילו הוא מבקש האמת... אבל כוונתו הנסתרת בזה היא לבטל את האדם מקיום המצוות ומדברים שבקדושה, ה' ישמרנו.

ועיין היטב בדברי הגה"ק רבי יוסף חיים הג"ל, שהארץ בזה

--סוף סוף-- השנה כבר נגיד סדר תיקון חצות נקדב אל ה' נחוש בצער השכינה, ונקרב ביאת משיחנו

סדר תיקון חצות - טיב התיקון

טיב התיקון
ביאור על כל תיקון חצות בשפה ברורה ובנונימה למען ידוץ הקורא בו

טיב המוסר
מדיק מוסר והדרכה בעבודת ה'

טיב הפנינים
אוצרות ופנינים דרך דרוש ורומז

תיקון שלש משמדות עם טיב התיקון

להזמנות: חייגו לקו ההזמנות של מכוני טיב 0733-22-76-09
>> טלפון אחד והספר אצלך ללא עלות דמי משלוח <<

עוד בדברים כדורבנות ובמקורות נאמנים בספרו המופלא שו"ת רב פעלים (ח"א אורח חיים סי' א חלק ה' שבתשובה) עיין שם ותרווה נחת.

ונכל להסמך לזה את החקירה הידועה בחצרות חסידים ומטו בה משמו של הרה"ק רבי ר' בונם מפשיסחא זצוק"ל שנשאל פעם איזו דרך עדיפה יותר, האם לשבת בראש למעלה במזרח, ובלבד לחשוב ולחוש שאין מקומו כאן כי אם למטה במערב. או בהיפך לשבת למטה בצדי בית המדרש, ובלבד לחשוב ולחוש פגוע שהרי מקומו הנכון הוא שם למעלה במזרח?...

וענה על כך הצדיק, דפשיטא מילתא שהמעשה חזק יותר וגובר על המחשבה, ולפיכך הגם שלכאורה הראשון ליבו מלא ענוה ואילו השני ליבו מלא גאווה. - מכל מקום המעשה במציאות הוא עיקר הקובע! ופעולת המעשה בפועל היא שתכבוש את הלב בסופו של דבר.

ואף העניו מטבעו אם יושיבו בכבוד שאינו ראוי לו, עתידה פעולה זו להפילו בסופו של דבר ברשת הגאות וההתנשאות, ה' ישמרנו - ובהיפך, הבעל גאווה היושב בשיפולי האולם מעשה פעולתו יחדיר בלבבו את מידת הענוה.

כאשר העיד בנו בזה דברים מפורשים בספר 'החינוך' (מצוה טז) וז"ל הנעים: 'דע כי האדם נפעל כפי פעולותיו, וליבו וכל מחשבותיו תמיד אחר מעשיו שהוא עושה בהם אם טוב ואם רע'.

"ואפילו רשע גמור בלבבו, וכל יצר מחשבות ליבו רק רע כל היום, אם יערה רוחו, וישים השתדלותו ועסקו בהתמדה בתורה ובמצוות ואפילו שלא לשם שמים מיד ינטה אל הטוב ובכוח מעשיו ימית היצר הרע, כי אחרי הפעולות נמשכים הלבבות!"

"ואפילו אם יהיה אדם צדיק גמור, ולבבו ישר ותמים חפץ בתורה ובמצוות אם אולי יעסוק תמיד בדברים של דופי. - כאילו תאמר דרך משל, שהכריחו המלך ומינהו באומנות רעה, באמת אם כל עסקו תמיד כל היום באותו אומנות, ישוב לזמן מן הזמנים מצדקת ליבו להיות רשע גמור. כי ידוע הדבר

ואמת שכל אדם נפעל כפי פעולותיו" עכ"ל, ושפתי פי חכם חן.

< > < >

שח לי מחותני הגאון הצדיק רבי יעקב בלויא זצוק"ל, דיין ומ"ץ דהעדה החרדית ורב שכונת סנהדריה פה עיה"ק ת"ג, שבימים של בין המצרים היו מגיעים אליו אנשים רבים הן בבית הוראתו והן בטלפון, עם שאלות שונות של בקשת היתרים בדיני האבלות על חורבן בית המקדש.

ועל כך אמר לי בכאב ליבו הו"ק, שאינו מבין זאת, שכן רואה הוא להדיא בעת שיושבים 'שבעה רח"ל' אין מחפשים שום קולות והיתרים בדיני האבלות! אדרבה אם ישנם 'שאלות' בזה, הם על פי רוב שאלות לחומרא במה צריך עוד להחמיר. ומדוע באבלות רבתי דגן שבימים הללו אין הדבר כן, והלא על שכינא בזה טענו רז"ל (יבמות קכב.) לא תהא כוהנת כפונדקאית...

אולם טעם הדבר פשוט, לפי שאין מרגישים לדאבון לב מה חסרנו בגלותנו, ועד כמה חסר כל אחד בגלות הנפש הפרטית שבתוכו, ואין חשים ואין מבינים על מה אנו מתאבלים פה? ועל מי אנו מתאבלים פה?

ועל כך קיימא לן בשלח: מסכת תענית (ל:) שכל שאינו מתאבל על ירושלים אינו רואה בשמחתה - ובהיפך, מידה טובה מרובה, שכל המתאבל על ירושלים זוכה ורואה בשמחתה, וכד"א (ישעיה סו, י) 'שמחו את ירושלים וגילו בה כל אהביה, שישו אתה משוש כל המתאבלים עליה' - אמן.

< > < >

בחור צעיר הייתי בבית הכנסת הגדול שבשכונת 'בתי אונגרין' המפוארת, ביום המר והנמחר של תשעה באב, בעת שבבית הכנסת האריכו שעות רבות בקינות היום ואנשי הקהילה ידאים ושלמים ישבו לארץ רכונים באבלם הקשה, והנה ראיתי שני בחורים שעמדו להם מבחוץ בחדר הכניסה [פוליש] ושוחחו ביניהם.

עבר שם הרה"צ הנודע רבי יודל כהן זצ"ל, יהודי ידא שמים מרומ מעם שהיה מופקד על כמה תפקידים חשובים שבקהילה, בין היתר היה רבי יודל גם הסליחות וועקער' [המעורר לסליחות] כשהסתובב בלב הומה בין בתי השכונה באישון לילה בניגוני המרטיט: טיייערע יודען! שטייט אויף צו סליחות שטייט אויף צו עבודת הבורא יתברך שמו! [יהודים יקרים קומו לסליחות קומו לעבודת הבורא יתברך שמו!] - וכן היה אחראי על עוד כמה עניינים שבקדושה בשכונה.

כראותו את שני הנערים עומדים כך ומשוחחים להם בנחת ניגש אליהם בחום ליבו, ואמר: איך קען דאס נישט פאר שטיין! [אינני יכול להבין זאת] כיצד ניתן כך לשוחח בנחת בשעה קשה זו, שהיא כמות מוטל לפניו רח"ל, הרי צריכים אנו כעת לצייר לעצמנו לנגד עינינו את בית קדשנו ותפארתנו בוער באש! איך אפשר כך להסיח דעת מן האבלות ולהאריך בשיחת מרעים?!

ואותה זעקת קודש שבקעה מתוכי לב טהור ונקי, עדיין מהדהדת בלבבי, גם אחר עבור עשרות שנים! להבין ולהשכיל עד היכן הדברים מגיעים כמאמר החכם מכל אדם בספר החכמה (משלי א, ה): 'שמע חכם ויוסף לקח וגבון תחבולות יקנה'.

והא רעוא מן קדם אבוהון די בשמיא שמהרה יקוים בנו הבטחת זכריה הנביא (ת יט): 'פֶּה אֶמֶר ה' צְבָאוֹת צוֹם תִּבְעִי ("ז' תמוז) וצוֹם תִּתְקַדְּשׁי (תשעה באב) וצוֹם תִּשְׁבִּיעִי (צוֹם גדליה) וצוֹם תִּשְׁעִירִי (עשרה בטבת) וְהָיָה לְבֵית יְהוּדָה לְשִׁשּׁוֹן וְלִשְׁמֵחָה וְלִמְעֵדִים טוֹבִים וְהָאֵתָם וְהַשְּׁלֹמִים אֲהַבֶּה - אמן.

קו ההזמנות לכל ספרי 'מכון טיב'

מחוגה צ"ר רבי גמליאל הכהן רבינוביץ שליט"א

0733-22-76-09 חתקשרים • מזמינים • מקבלים ללא עלות דמי משלוח!

shivti11@gmail.com

יר"ל ע"י קהילת שבתי בבית ד' | רח' ישעיהו 7 ירושלים טל: 05276-10455 078-3331109

יהודי יקר! אל תחזיק טובה לעצמך, הנך מוזמן להדפיס ולהפיץ את העלון באזור פגוויך ולהיות שותף לזיכוי הרבים. הפענוניים יקבלו את העלון במייל (אפשר גם ישירות לדפוס) בקובץ להדפסה.

Anyone Interested in receiving Tiv Hakehila weekly in Hebrew or English should Email - Sheldon@hpins.net Or | zelig@gmail.com or text 718-249-7173